
Preprints

Preprint je označení pro verzi vědeckého článku, který **ještě neprošel recenzním řízením**. Typicky se jedná o verzi, která je textově shodná s rukopisem, který autoři zasílají do časopisu k recenznímu řízení (submitted version).

Kdy preprint sdílet

Preprinty se sdílí typicky ze dvou důvodů:

1. urychlení výměny výsledků s vědeckou komunitou
2. zajištění přístupu k výsledkům výzkumu

Recenzní řízení může v některých oborech trvat velmi dlouho a zejména u výzkumu aktuálních témat může být urychlení výměny výsledků důležité. Preprint tedy můžete sdílet **zároveň se zasláním článku do časopisu** k recenznímu řízení, aby se výsledky dostaly k vědecké komunitě co nejdříve.

Preprinty je možné sdílet i později, dokonce **i po publikaci daného článku**. Zveřejňování preprintu později se dělá zejména kvůli dostupnosti výsledků výzkumu – vydavatel může například zakázat zveřejnění finální verze manuskriptu v repozitáři, pokud není publikace v režimu open access, nebo může dát nesmyslně dlouhé časové embargo. V tom případě je možné zpřístupnit výsledky výzkumu alespoň ve formě preprintu a záznam **doplnit odkazem na finální verzi** článku po recenzním řízení.

Jak preprint sdílet

Existuje řada **oborových platform**, které se specializují na sdílení preprintů, mezi nejznámější patří například:

- [arXiv](#) – matematika, fyzika, informatika, statistika a další
- [bioRxiv](#) – biologie
- [medRxiv](#) – medicína
- [SocArXiv](#) – sociologie
- [PsyArXiv](#) – psychologie
- [ChemRxiv](#) – chemie

Přestože články na preprintových platformách neprocházejí recenzním řízením, řada platform provádí alespoň základní posouzení, že se jedná o vědecký článek a že spadá do oborového zaměření portálu.

Preprinty můžete přidávat také na **multioborovou platformu** [OSF Preprints](#), kde najdete také seznam oborově či jazykově specifických preprint serverů, které s platformou OSF spolupracují. Další multioborovou platformou pro sdílení preprintů je server [Preprints.org](#), který je však vlastněný komerčním vydavatelstvím MDPI, a proto existují obavy o jeho budoucím vývoji a udržitelnosti.

Preprinty můžete sdílet také v **obecném repozitáři** [Zenodo](#) nebo v [Repozitáři publikační činnosti UK](#).

Ať sdílíte preprint kdekoli, vždy je nutné **zřetelně označit**, že se jedná o verzi článku, která ještě neprošla recenzním řízením.

Na co si dát pozor

Podmínky poskytovatelů financí

Někteří poskytovatelé financí, např. MŠMT ve výzvách OP JAK, řadí preprinty do kategorie postupů, které slouží k včasnému sdílení výsledků výzkumu, a proto při vykazování preprintů požadují, aby byly zveřejněny dříve, než vyjde finální verze článku.

Podmínky časopisu

Některé časopisy mohou mít se sdílením preprintů zároveň se zasláním článku problém. Například pokud časopis provozuje tzv. double-blind peer review, kdy recenzenti a autoři vzájemně neznají své identity, může se časopis rozhodnout, že manuskript se zveřejněným preprintem zamítne, protože nebude schopen zajistit rovné podmínky v recenzním řízení. Pokud si nejste jistí, zdali vámi vybraný časopis podporuje sdílení preprintů, zkontrolujte webové stránky časopisu nebo zašlete dotaz do redakce.

Podmínky preprintového serveru

Zkontrolujte, že vámi vybraná platforma přijímá preprinty ve formátu, který potřebujete, např. medRxiv přijímá pouze preprinty, které ještě nebyly publikovány v časopise, viz [FAQ](#)).

Preprinty a metriky

Některé databáze jako např. Google Scholar započítávají citace preprintů do celkového počtu citací daného výsledku, jiné (např. komerční Web of Science nebo Scopus) naopak citace preprintů do svých oficiálních metrik (např. Journal Impact Factor) nezapočítávají. Web of Science pak pro preprinty vytvořil zvláštní kolekci Preprint Citation Index.

Hodnocení vědy se však v poslední době od využívání výhradně bibliometrických ukazatelů postupně odklání a orientuje se více na kvalitu vybraných výsledků prostřednictvím komentovaných nominací nebo na jejich společenskou relevanci (včetně např. Metodiky hodnocení výzkumných organizací 2025+).

Citování použitých preprintů

Pokud vy sami citujete ve své práci zveřejněný preprint, uveďte v citaci, že se jedná o preprint. Citace pak může vypadat například následujícím způsobem:

- Surname, N. (Year). *Title of the preprint* [Preprint]. Preprint Server Name. DOI or URL.

Existuje-li však verze článku po recenzním řízení a máte k ní přístup, využívejte a citujte raději finální verzi článku.

Preprinty a spolehlivost

V diskuzích o preprintech se občas objevují pochybnosti ohledně spolehlivosti jejich výsledků. Studie publikovaná v červenci 2026 jako preprint zkoumala, do jaké míry se liší tvrzení publikovaná v preprintech na serveru bioRxiv od tvrzení publikovaných ve finálních člancích. Výsledky ukázaly, že primárních tvrzení zůstávají nezměněná (39,9 %) nebo dojde k menším revizím (50 %). Studie pochopitelně pracovala pouze s preprinty, které byly nakonec publikovány, avšak autoři připomínají, že zhruba dvě třetiny preprintů zveřejněných na platformě bioRxiv jsou následně publikovány. Zdá se tedy, že preprinty mohou být důvěryhodným zdrojem informací, avšak vždy je třeba mít na paměti, že se jedná o články, které neprošly recenzním řízením.